

NACIONALNA NORMIZACIJA

Našim će čitateljima, ako pogledaju sliku kojom započinjemo ovaj članak, odmah biti jasno o čemu ćemo malo opširnije govoriti. Izbor teme logičan je slijed s obzirom na temu kakvoće motornih goriva opisanu u prošlom broju. U ovome broju detaljnije ćemo se upoznati s kvalitetom biogoriva čije su značajke definirane *Uredbom o kakvoći biogoriva* (u daljnjem dijelu teksta: Uredba). Predmetna Uredba nastala je temeljem članka 38. stavka 2. *Zakona o zaštiti zraka*.

Uredba, koja je temeljni zakonodavni akt kojim se regulira kvaliteta biogoriva u RH, objavljena je u Službenom listu Republike Hrvatske broj 141/05, a stupila je na snagu 1. siječnja 2006. godine. Za potrebe prijevoza, predmetnom Uredbom se na hrvatsko tržište žele staviti u promet biogoriva utvrđene kakvoće kao zamjena za dizelska goriva ili motorne benzine, s ciljem ispunjavanja obveza vezanih uz promjenu klime, sigurnost opskrbe energijom koja pogoduje okolišu i promicanja obnovljivih izvora energije. Primjenom Uredbe, od trenutka njenog objavljivanja do danas, uočena je potreba izmjene pojedinih njenih članaka radi postizanja njihove veće jasnoće i točnosti. Službenim listom Republike Hrvatske broj 33/11, krajem ožujka 2011. objavljena je *Uredba o izmjenama Uredbe o kakvoći biogoriva*.

Pa, upoznajmo se sa sadržajem spomenutih uredbi. *Uredba o kakvoći biogoriva* propisuje granične vrijednosti značajki kakvoće biogoriva, način utvrđivanja kakvoće biogoriva koja se stavljaju u promet na tržište RH te način dokazivanja sukladnosti. U prvih nekoliko članaka Uredbe i Uredbe o izmjenama podrobnije se opisuju proizvodi koji se smatraju biogorivima, gdje članak 6. definira označavanje na prodajnim mjestima tekućih naftnih goriva u koja su umiješana biogoriva u količini koja prelazi graničnu vrijednost od 7 % (v/v) metilnih estera masnih kiselina (FAME) ili 10 % (v/v) bioetanola. Članak 7. definira granične vrijednosti značajki kakvoće biodizela (čisto biogorivo) ili biodizela umiješanoga u tekuće naftno gorivo, koje moraju udovoljavati zahtjevima norme HRN EN 14214:2010. Na izmjeni ove specifikacijske norme radi se unutar europske organizacije za normizaciju. Budući da je Hrvatski zavod za normizaciju član europske organizacije, naši stručnjaci koji se bave kvalitetom biogoriva i koji su putem tehničkog odbora HZN-a uključeni u rad pododbora za biogoriva, aktivno su uključeni u rad na izradi poboljšanja ove specifikacijske norme. U drugom stavku istoga članka, utvrđena su vremenska razdoblja, najviše granične vrijednosti točke filtrabilnosti te metoda ispitivanja navedene značajke kakvoće. Granične vrijednosti značajki kakvoće bioetanola koji je umiješan u tekuće naftno gorivo u postotku do 85 % moraju udovoljavati

zahtjevima norme HRN EN 15376:2010 i definirane su u članku 8. Granične vrijednosti značajki kakvoće bioplina te čistog biljnog ulja s pripadajućim metodama ispitivanja utvrđene su člancima 9 i 10. Uredba u nekoliko svojih sljedećih članaka definira obveze dobavljača glede Izjave o sukladnosti, evidenciji o vrsti i količini biogoriva stavljenih u promet na tržište, kao i o obvezi dobavljača za dostavom podataka središnjim tijelima državne uprave nadležnim za zaštitu okoliša i energetiku.

U cilju osiguranja tržišta s minimalnim udjelom biogoriva i drugih obnovljivih goriva za potrebe prijevoza radi zaštite okoliša, ovom Uredbom željelo se staviti u promet na tržište RH do 31. prosinca 2010. biogoriva u ukupnom udjelu goriva do 5,75 %. 2005. godine ovaj nacionalni cilj činio se ostvarivim. Pojasnimo još jednom da se potrebni udio biogoriva izračunava na temelju energetske sadržaja ukupnoga motornog benzina i dizelskog goriva. A kako se dolazi do godišnjeg postotka biogoriva u ukupnom udjelu goriva? Na usuglašeni prijedlog središnjih tijela državne uprave nadležnih za energetiku, poljoprivredu i zaštitu okoliša, Vlada RH određuje godišnji postotak biogoriva u ukupnom udjelu goriva te godišnju količinu biogoriva koja se mora staviti u promet na domaće tržište. Središnje tijelo državne uprave nadležno za energetiku, prema prethodno pribavljenim mišljenju središnjeg tijela državne uprave nadležnog za zaštitu okoliša, donosi godišnji Plan stavljanja biogoriva u promet na tržište RH kojim se određuje obvezna godišnja količina biogoriva koju dobavljač goriva mora staviti u promet na domaće tržište. Prva godina za koju je Plan stavljanja biogoriva u promet na tržište RH bio donesen bila je 2007. Prema tom Planu, postotak biogoriva u ukupnom udjelu energetske potrošnje goriva u 2007. godini iznosio je 0,9 %, što predstavlja ekvivalent od 22000 tona biodizela. Sljedeće godine postotak biogoriva u ukupnom udjelu energetske potrošnje goriva iznosio je 1,21 %, što predstavlja ekvivalent od 1,13 PJ biodizela. Dakle, planovi stavljanja biogoriva u promet na tržište RH bili su rađeni samo za 2007. i 2008. g., a niti oni se nisu ostvarili u praksi u cijelom predviđenom vremenskom razdoblju. Na primjer, u nama susjednoj Republici Sloveniji planovi implementacije određenog udjela biogoriva u ukupnoj količini distribuiranoga goriva provedeni su gotovo u cijelosti. Prema dostupnim podacima, u sektoru prijevoza za 2010. g. planirani postotak bio je 5,0 %, a ostvaren je udio od 4,7 %. Podaci ukazuju na sustavan pristup i znatno bolju implementaciju biogoriva u Sloveniji. Nemojmo zanemariti činjenicu, i da zemlje članice EU podnose izvješće središnjem uredu nadležnom za energetiku o ostvarenom godišnjem udjelu biogoriva u ukupnoj energetske potrošnji goriva preračunato na ekvivalent biodizela.

Na kraju, zaključak se nameće sam: zakonima i uredbama je lako propisati mnogo toga, ali iza toga moraju slijediti razrađene procedure, planovi i mjere kako propisano provesti u djelo. Konačno, ovdje se javljaju i druga pitanja, na primjer, mogu li se biogoriva, iako odlična alternativa fosilnim gorivima, smatrati i održivim rješenjem, posebno u današnjim načinima njihove proizvodnje ?

Priredila Beata Gabrić